

Kako će organi vlasti izmiriti obaveze prema građanima

Organi vlasti Bosne i Hercegovine su dogovorili plan za rješavanje problema dugovanja koje imaju prema bh. građanima.

Na osnovu ovog plana, organi vlasti BiH će poduzeti realno moguće mjere u cilju rješavanja unutrašnjih potraživanja građana prema organima vlasti.

Međunarodna potraživanja, odnosno finansijska sredstva koja BiH duguje stranim vladama i stranim bankama, su već znatno smanjena u 1998. i 2000. godini.

Kategorije građana kojima prema ovom planu treba biti isplaćen bar djelomičan iznos njihovih potraživanja su:

- radnici čija se potraživanja odnose na neisplaćene plate
- penzioneri čija se potraživanja odnose na neisplaćene penzije
- različiti dobavljači koji su svoje usluge pružali organima vlasti
- osobe koje imaju potraživanja prema organima vlasti u obliku zahtjeva za naknadu ratnih šteta
- građani čija je devizna štednja zamrznuta na početku rata.

Isplate potraživanja će početi u drugoj polovini 2004. godine.

Većina građana prema kojima postoje dugovanja će dio iznosa primiti u gotovini. Preostali dio sredstava će biti isplaćen putem državnih obveznica koje će se za nekoliko decenija od građana moći otkupiti za punu nominalnu vrijednost ili će ih oni možda i ranije moći prodati za iznos koji je malo manji od njihove pune nominalne vrijednosti.

Poruka gospodina Ahmeta Hadžipašića, premijera Federacije BiH

Vlada Federacije BiH je 13. maja 2004. godine usvojila paket zakona koji omogućavaju implementaciju plana za isplatu potraživanja. Ovi zakoni su 19. maja 2004. godine upućeni Parlamentu Federacije BiH koji o ovim zakonima trenutno vodi parlamentarnu debatu. Očekujem da će ovi zakoni biti usvojeni do početka mjeseca jula. Odmah nakon usvajanja zakona, možemo započeti sa isplatama.

Predstavnici MMF-a i Vlade Federacije smatraju da se više ne može gubiti vrijeme i da se mora pristupiti implementaciji ovog rješenja. Sporazumom koji su sklopili predstavnici MMF-a i Vlade Federacije se zahtijeva da ovi zakoni budu usvojeni do kraja mjeseca juna. Sve dok Vlada ne isplati svoje finansijske obaveze, suočavati će se sa znatnim dodatnim poteškoćama u nastojanju da obezbijedi zajmove za poboljšanje usluga koje pruža građanima.

Moji ministri i ja smo sa žaljenjem konstatirali da nismo u mogućnosti da sredstva isplatimo u punom iznosu. Prethodne vlade su pružale nerealna obećanja ili su potpuno izbjegavale ovaj problem. Ova Vlada je postigla sporazum koji pruža maksimum koji je moguće postići u datoj situaciji. Definirali smo plan koji je pravičan i praktičan. To je najbolji plan do kojeg se moglo doći u ovim okolnostima i Vlada će poduzeti sve što može kako bi osigurala njegovu implementaciju.

Pitanja i odgovori

Zašto mi, na osnovu ovog plana, neće biti isplaćen puni iznos mojih potraživanja?

Zbog toga što organi vlasti nemaju sredstva za isplatu dugovanja. Ukoliko bi organi vlasti svima isplatili puni iznos, to bi dovelo do njihovog bankrota.

Ukupan iznos dugovanja Federacije BiH, nakon svih mogućih legitimnih umanjavanja tog iznosa, procjenjuje se na 3 milijarde KM.

Ukupan budžet Federacije BiH za 2004. godinu iznosi oko 1,25 milijarde KM.

Ukoliko bi organi vlasti isplatili sva svoja dugovanja u iznosu od 3 milijarde KM, u naredne dvije i po godine ne bi bilo moguće isplatiti plate zaposlenicima u organima vlasti, kao ni druge beneficije ili sredstva za infrastrukturu i institucije poput škola i bolnica, sredstva za puteve, oružane snage i sve druge institucije.

Zašto se ova dugovanja prema građanima ne isplaćuju odmah i u punom iznosu?

Zbog toga što bi svi osjetili posljedice ukoliko bi se odmah isplaćivao puni iznos. Iz tog razloga je bilo potrebno izraditi plan za postepenu isplatu ovih potraživanja, a zakoni o implementaciji tog plana osiguravaju najbolji način isplate, dok organima vlasti omogućavaju normalan rad i ostavljaju prostor za otvaranje novih radnih mjesta i ostvarivanje prihoda.

Zašto neki dobijaju veće isplate od drugih?

Kriterij za izvršenje isplata je bio transparentan i jasan.

Najmanja grupa lica koja imaju potraživanja je i najugroženija: radnici i penzioneri za koje neisplaćene plate i penzije predstavljaju razliku između solventnosti i nesolventnosti.

Potraživanja prema organima vlasti za ratne štete su ogromna. Ona se također značajno razlikuju između entiteta i Distrikta Brčko. Zbog toga su organi vlasti nastojali pronaći ravnotežu između isplata koje neće ugroziti finansijski integritet organa vlasti (ako bankrotiraju zbog isplata, svi će osjetiti posljedice) i isplata koje su srazmjerne prvobitnim potraživanjima u što je moguće razumnijim granicama.

Deviznu štednju je zamrzla posljednja predratna vlada bivše Jugoslavije pod okolnostima koje nisu bile u interesu pojedinaca koji su imali značajne uloge u američkim dolarima i ostalim valutama. Prema ovom planu, ovi ulozi, koji sada postoje samo na papiru i nisu pokriveni nikakvim rezervama u bilo kojoj banci, biće isplaćeni uz malu premiju i znatnu emisiju obveznica. Na ovaj način će se omogućiti da oni građani koji su 1991. godine posjedovali deviznu štednju odmah dobiju mali dio svog kapitala i znatno veći iznos u dugoročnijem periodu.

Zašto bh. vlasti nisu bile čvršće u pregovorima sa stranim bankama i isposlovale vraćanje većeg iznosa našeg novca?

Ovaj sporazum nije postignut između organa vlasti i stranih banaka. To je sporazum između organa vlasti i njihovih domaćih povjerilaca.

Sredstva položena u bankama koje su poslovale 1992. godine u BiH i koje su zatim postale strane banke, kao što je Ljubljanska banka, podliježu zasebnim pregovorima.

Zašto se ovaj sporazum potencira sada kada organi vlasti nemaju novac za isplate?

Zbog toga što problem sa neriješenim isplatama visi iznad BiH kao Demokleov mač. Sve dok se ne postigne sporazum i sve dok se organi vlasti suočavaju sa neograničenim obavezama

- međunarodne agencije i strane vlade će nerado posuđivati novac bh. organima vlasti (zbog toga što bi se taj novac mogao prije usmjeriti na otplatu domaćih potraživanja manjoj grupi pojedinaca a ne na projekte za koje je prvobitno namijenjen i od kojih cijela zemlja treba imati korist);
- strani investitori će nerado ulagati u BiH (zbog toga što bi organi vlasti morali nenadano povećati poreze kako bi isplatili svoja dugovanja).

Ovo pitanje se treba brzo riješiti tako da organi vlasti i privatni sektor mogu privlačiti strana sredstva u cilju pokretanja bh. ekonomije i otvaranja novih radnih mjesta.

Pored toga, najugroženija kategorija povjerilaca, posebno penzioneri i invalidi ne mogu beskonačno čekati. Prema ovom planu, oni će bar primiti finansijsku naknadu.

Nerješavanje velikog broja neisplaćenih potraživanja bi moglo štetiti BiH na sljedeće načine:

- Veliki iznos neriješenih potraživanja obeshrabruje domaća i strana ulaganja i time smanjuje zaposlenost i privredni rast; isplata ovih potraživanja u potpunosti i u kraćem vremenskom periodu bi zahtijevala da se svi porezi povećaju odmah i u budućnosti, što bi nanijelo štetu investicionim projektima i svim građanima čiji bi se dohodak umanjio nakon odbijanja poreza.
- Brza otplata domaćih potraživanja bi mogla zahtijevati od organa vlasti da smanje izdatke kojima se potpomažu socijalni programi za radnike ili potrebnu infrastrukturu, što bi otežalo život bh. građana i investicione projekte učinilo manje privlačnim.
- Nerješavanje velikog iznosa potraživanja ugrožava platnu disciplinu i kredibilitet organa vlasti pred investitorima i dobavljačima.
- Organi vlasti koji ne plaćaju svoje dugove bi mogli ohrabriti poreske obveznike da ne plaćaju poreze, što bi vodilo ka fiskalnoj krizi.

Za više informacija kontaktirajte:
Miru Bradaru, savjetnika ministra za ekonomska pitanja, tel: 033 666 641
Nikolinu Silak, pomoćnika ministra za finansije, tel: 033 253 430

